

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3139/2020
10.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Драган Тодоровић, адвокат из ..., против туженог „Invekta Group“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Дејан Вуковић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 774/20 од 11.06.2020. године, у седници већа одржаној дана 10.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 774/20 од 11.06.2020. године.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П1 20/2018 од 25.11.2019. године, ставом првим изреке, утврђено је да тужилца у радном односу на неодређено време код туженог почев од 11.02.2013. године. Обавезан је тужени да тужилцу врати на рад. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да у корист тужиље уплати доприносе за ПИО, за период од 01.12.2011. године до 11.02.2013. године, Републичком фонду за ПИО, Филијала за град Београд, у укупном износу од 83.116,94 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила законску затезну камату на досуђене износе доприноса за ПИО. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 139.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 774/20 од 11.06.2020. године преиначена је првостепена пресуда и одбијен као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је у радном односу на неодређено време код туженог од 11.02.2013. године, па на даље као и да се обавезе тужени да тужилцу врати на рад. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда садржана у ставу другом изреке тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да у корист тужиље уплати доприносе за ПИО, за период од 01.12.2011. године до 11.02.2013. године, Републичком фонду за ПИО, Филијала за град Београд, у укупном износу од 83.116,94 динара. Ставом трећим изреке, преиначено је решење садржано у ставу четвртог изреке првостепене пресуде тако што је обавезана тужилца да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу

од 105.450,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужила да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 33.000,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиле за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/2014, 87/2018 и 18/2020) и одлучио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је код туженог засновала радни однос на одређено време на основу уговора о раду од 01.06.2011. године за рад на радном месту ..., за период од 01.06.2011. године до 31.08.2011. године, а затим и уговором о раду од 09.09.2011. године за период од 01.09.2011. године до 30.11.2011. године. Тужила је са туженим, као наручиоцем посла, закључила више уговора о делу, ради обављања послова ... и ... „...“ и то дана 01.12.2011. године, за период до 01.03.2012. године, затим 10.05.2012. године за период до 10.08.2012. године и уговор о делу од 10.08.2013. године, за период до 11.02.2013. године. Правилником о организацији и систематизацији радних места туженог од 24.11.2011. године, није предвиђено радно место ..., нити су у оквиру неког радног места систематизовани послови ... и ... „...“. Из уверења РФ ПИО, Филијала за град Београд, произлази да је тужила имала пријављен стаж осигурања за период за који је имала закључене уговоре о раду на одређено време и уговоре о делу, а решењем туженог од 22.09.2011. године и решењима туженог без датума и броја, тужиле је утврђено право на коришћење годишњег одмора у 2011. години и 2012. години у трајању од по 10 радних дана, односно у 2013. години, у трајању од 9 радних дана. Привредно друштво „...“ д.о.о. ..., је као наручилац посла, са туженим, као извршиоцем посла, закључило уговор за послове чишћења и одржавања пословних просторија од 22.02.2011. године, за период од 04.03.2011. године до 01.07.2014. године. Тужила је у континуитету радила код туженог од 01.06.2011. године до 22.05.2013. године, изузев годишњих одмора. Такође је утврђено, да тужила није обавештена да по истеку последњег закљученог уговора, треба да престане да ради код туженог. Последњи уговор о делу тужиле је истекао 11.02.2013. године, а тужила је наставила да ради код туженог после 11.02.2013. године, када јој је истекао последњи уговор. Тужила је затечена у објекту „...“ дана 22.05.2013. године, иако јој је истекао уговор, а тужени је није обавестио да треба да престане да ради. Тужени је са предузећем „...“ имало закључен уговор за обављање послова хигијене и баштована који није раскинут 11.02.2013. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев тужиле основан, с обзиром да је однос парничних странака у овом периоду испуњавао све елементе радног односа.

Другостепени суд сматра да је првостепена пресуда донета на основу погрешне примене материјалног права и то одредбе члана 66. Закона о облигационим односима, члана 37. Закона о раду и члана 51. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Одредбом члана 30. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05... 54/09), прописано је да се радни однос заснива уговором о раду, а према одредби члана 24. став 1. и 2. истог закона, радни однос може да се заснује са лицем које има најмање 15 година живота и испуњава друге услове за рад на одређеним пословима, утврђене законом, односно Правилником о организацији и систематизацији радних места. Правилником се утврђују организациони делови код послодавца, врста послова и степен стручне спреме и други посебни услови за рад на тим пословима.

Према одредби члана 199. став 1. истог Закона, послодавац може са одређеним лицем да закључи уговор о делу, ради обављања послова који су ван делатности послодавца, а који имају за предмет самосталну израду или оправку одређене ствари, самостално извршење одређеног физичког или интелектуалног посла.

Првостепени суд на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања извео погрешан закључак да су уговори о делу које је тужила закључила са туженим, симуловани уговори, јер је реч о пословима који по својој природи и сврси не представљају послове подобне за закључење уговора о делу, с обзиром да немају своју специфичност, већ се ради о пословима за чијим обављањем је постојала потреба код туженог, која није престала ни 11.02.2013. године.

Међутим, основно обележје уговора о делу јесте да се закључује за послове ван делатности послодавца, као у конкретном случају. Правилником о организацији и систематизацији послова туженог, није систематизовано радно место ..., нити баштована, а рад због кога је тужила ангажована јесте физички посао, који супротно закључку првостепеног суда, а сходно одредби члана 199. став 1. Закона о раду, може бити предмет уговора о делу.

Осим тога, временско трајање уговору о делу није законски ограничено, тако да рад по основу уговора о делу траје док се не оконча одређени посао. С тим у вези, тужени је као извршилац посла са Привредним друштвом „...“ д.о.о. као наручиоцем посла, закључио уговор о пружању услуга чишћења и одржавања пословних просторија у периоду од 04.03.2011. године до 01.07.2014. године и ангажовао тужилу за обављање наведених послова.

Дакле, потреба обављања посла за који је тужила ангажована од стране туженог, условљена је трајањем уговора о пружању услуга чишћења и одржавања пословних просторија између туженог и Привредним друштвом „...“ д.о.о.

Наведени уговори о делу, које је тужила закључила са туженим у спорном периоду, садрже све елементе уговора о делу, а послови које је тужила обављала по тако закљученим уговорима, нису послови из делатности послодавца нити су систематизовани Правилником о организацији и систематизацији послова туженог.

С тим у вези, правилан је закључак другостепеног суда да у конкретном случају по истеку уговореног рока, није могло бити активирано право тужиле на преображај радног односа из радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време, зато што послови које је тужила обављала, нису обухваћени Правилником о организацији и систематизацији послова, у смислу одредбе члана 24. Закона о раду.

Имајући у виду да је неоснован тужбен захтев тужиле у делу у коме је тражила да се утврди да је у радном односу на неодређено време код туженог, то је неоснован тужбени захтев и у делу у коме је тужила тражила уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за период од 01.12.2011. године до 11.02.2013. године.

Осим тога, у периоду за који тужила тражи уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, тужила је радила по основу уговора о делу, по ком основу постоји обавеза наручиоца посла да уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање у складу са одредбом члана 12. став 1. тачка 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, број 34/03... 101/10). Дакле, основица доприноса је уговорена накнада по основу уговора о делу, а не минимална зарада.

Одредбом члана 37. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05, 61/05, 54/09 и 32/13), прописано је да се радни однос заснива на време чије је трајање унапред одређено када су у питању сезонски послови, рад на одређеном пројекту, повећање обима посла које траје одређено време и слично, за време трајања тих потреба, с тим што тако заснован радни однос непрекидно или са прекидом не може трајати дуже од 12 месеци. Ставом 4. истог члана, прописано је да радни однос заснован на одређено време постаје радни однос на неодређено време, ако запослени настави да ради најмање 5 радних дана по истеку рока за који је заснован радни однос.

Осим тога, по налажењу Врховног касационог суда, сви уговори које је тужени закључио са тужиљом у временском континуитету и за обављање истоврсних послова сматрају се једним уговором. Уколико би се у случају обављања истоврсних послова код истог послодавца сваки sukcesивни уговор третирао као посебни уговор, закон би могао бити злоупотребљен, јер би послодавац могао да изигра правило о временском ограничењу рада на одређено време.

Дакле, правилно су нижестепени судови закључили да је тужила била непрекидно у радном односу код туженог на основу sukcesивно закључених уговора о делу, на истим пословима, у периоду од 01.06.2011. године до 22.05.2013. године, као и да су предметни уговори о делу закључени сагласно одредби члана 37 Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05, 54/09 и 32/13), а њихово временско трајање условљено потребом туженог као послодавца. Међутим, у конкретном случају није испуњен услов за прерастање радног односа из одређеног на радни однос на неодређено време, с обзиром да послови које је тужила обављала нису били предвиђени Правилником о организацији и систематизацији радних места туженог од 24.11.2011. године.

Систематизација радних места, обим и опис послова, број извршиоца и друго везано за обављање делатности, је у искључивој надлежности послодавца, односно његовог пословног органа, а тужила у току поступку није доказала да је тужени

приликом закључења оспорених уговора на било који начин злоупотребио своје овлашћење.

Имајући у виду да је тужиља била ангажована за обављање послова ван делатности послодавца, а рад због кога је тужиља ангажована јесте физички посао који сходно одредби члана 199. став 1. Закона о раду, може бити предмет уговора о делу. Супротно, уколико би наведени уговори за предмет имали обављање послова из делатности послодавца, односно обављање послова систематизованог радног места, такви уговори не би имали правну природу уговора о делу и били би закључени супротно одредби члана 199. Закона о раду.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић